

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Спеціальність 035 «Філологія»

Регіональні матеріали в процесі навчання іноземної мови

Допущено до захисту «__» _____ 2020 р.

Зав. каф. германської філології _____ канд. філол. наук, проф. Кобякова І. К.

Виконала:
студентка групи ПР-64
Яковлева Інна Віталіївна

Науковий керівник:
асистент
Зінченко Анна Володимирівна

Суми 2020

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ РЕГІОНАЛЬНОГО КОМПОНЕНТУ.....	6
1.1 Дослідження регіонального компоненту освіти та його впровадження у навчальний процес.....	6
1.2 Регіональний компонент як важлива складова змісту навчання іноземним мовам.....	8
1.3 Методичні прийоми інтеграції регіонального компоненту в навчанні іноземними мовам	10
РОЗДІЛ 2 ВИКОРИСТАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	14
2.1 Етапи введення регіонального компоненту в хід заняття іноземної мови.....	14
2.2 Алгоритм виконання проекту з використанням регіональних матеріалів	16
ВИСНОВКИ.....	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	22
ДОДАТКИ	26

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ІМ – іноземна мова;

РК – регіональний компонент;

РМ – регіональний матеріал.

ВСТУП

Сучасні тенденції у світі безумовно позначаються на освітній парадигмі, змушуючи постійно доповнювати її зміст. Питання регіоналізації, одночасно із глобалізацією, ставлять перед освітянами та методистами проблему запровадження таких методів роботи у навчанні, за яких учень набував розуміння культурної різноманітності при цьому будучи обізнаним у своїй власній культурі.

Питання уведення регіонального компоненту у зміст навчання іноземної мови викликає значні дискусії з боку дослідників (Н. Ю. Абишева, С. М. Грибова, О. І Заріпова, Ж. Сагімбаєва). Тим не менш, незначна представленість ефективних рішень для роботи із регіональними матеріалами на теренах України надає особливої **актуальності** пропонованому дослідженню.

Мета пропонованої роботи полягає у необхідності обґрунтувати ефективність використання регіональних матеріалів на заняттях іноземної мови та продемонструвати елементи організації роботи з ними задля розвитку соціокультурної компетенції учнів. Мета роботи передбачає розв'язання таких **завдань**:

1) розтлумачити поняття: «регіональний компонент», «регіональний матеріал», «проектний метод»;

2) розкрити сутність регіонального компоненту в освіті та процесі навчання іноземної мови; виявити особливості залучення регіональних матеріалів у процес навчання;

3) описати блоки організації роботи із регіональними матеріалами для формування іншомовної комунікативної компетенції;

5) навести приклади проекту «відеоролик» із залученням регіональних матеріалів (на прикладі англійського історико-художнього роману).

Об'єктом дослідження виступає процес навчання іноземної мови.

Предметом роботи є дидактичний потенціал залучення регіональних матеріалів до процесу навчання іноземної мови.

Мета та завдання роботи зумовили використання наступних загальнонаукових та лінгвістичних **методів**: словникового аналізу, спостереження, синтезу, порівняння, компонентного аналізу.

Теоретичне значення пропонованої роботи полягає у ґрунтовному аналізі методик та практик роботи із регіональними матеріалами на заняттях іноземної мови.

Новизна дослідження полягає у розробці методики залучення регіонального компоненту у процес навчання іноземної мови та практичних рекомендації до роботи регіональними матеріалами в рамках виконання творчого проекту іноземною мовою.

Практична цінність дослідження полягає у можливості подальшого удосконалення розробленої методики і практичних вказівок щодо організації роботи з регіональними матеріалами.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота загальним обсягом 25 сторінок складається зі переліку умовних скорочень, вступу, двох розділів, загальних висновків, списку використаної літератури та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ РЕГІОНАЛЬНОГО АСПЕКТУ

1.1 Дослідження регіонального компоненту освіти та його впровадження у навчальний процес

Світова глобалізація – всеохоплюючий процес, який чинить безумовний вплив на всі існуючі держави. Глобалізаційні процеси запускають різні зміни в країнах в залежності від рівня розвитку країни та її політичного устрою. Так, на початку 90-х років ХХ ст. багато держав зіштовхнулися із необхідністю регіоналізації, яка подекуди є протилежним процесом глобалізації.

Розширення міжнародних контактів, політики інтеграції України у світовий та європейський простір з початку незалежного періоду проходили дещо в іншому ракурсі. Сьогодні ж децентралізація стала новою реальністю, що вимагає принципово нових позицій, у тому числі, й у підготовці майбутніх фахівців.

Якісно нові цілі і завдання сучасної школи закладають новий зміст освіти, який в умовах диверсифікації переорієнтовується на такі основні компоненти як світовий, державний, регіональний. Аналіз релевантної наукової літератури продемонстрував, що термін «регіональний компонент (РК)» нині все частіше зустрічається у всіх сферах життя суспільства.

Розвідки методичної літератури показали неоднорідність висвітлення цієї теми науковцями. Так, нам зустрілися лише поодинокі праці англійських учених (Ж. Сагімбаєва, М. С. Сафіна, І. Фрагоуліс). Російські методисти, з огляду на специфіку їх держави, вже набули достатнього досвіду в запровадженні регіонального компоненту на різних освітніх рівнях та у навчальних дисциплінах, що підтверджується роботами таких учених як Н. Ю. Абишева, С. М. Грибова, О. І Заріпова, А. К. Костін. Аналіз вітчизняних науково-методичних публікацій засвідчив, що вітчизняні теоретики та практики

освіти, до прикладу, Н. В. Мирна, О. П. Шматенко, й досі поверхнево залучають поняття «регіональність» у систему освіти, що особливо підкреслює необхідність виконання цього дослідження.

Звісно, наразі глобалізація є закономірністю саморозвитку суспільства, але варто враховувати той факт, що світова спільнота, утворена внаслідок глобалізаційних процесів, послаблює могутність національної держави [2]. На думку Е. Гідденса, світ у процесі глобалізації не став більш «керованим», а взагалі вийшов з-під контролю. Так, результатом прояву глобалізації стало ослаблення зв'язків громадян зі своєю державою [4].

Причина активного введення «регіональності» в освітню традицію, на думку О. О. Макарені, полягає у тому, що активізація діяльності регіонів країни змушує висунути нові цілі в викладанні ряду навчальних дисциплін та врахувати ті умови, які не характерні для всієї національної системи [12].

Аналізуючи РК змісту освіти, варто зауважити, що у пострадянському світі він став активно досліджуватися у педагогіці з 90-х рр. ХХ ст. У перших експериментальних розробках навчальних планів РК освіти включав у себе зміст освіти, безпосередньо пов'язаний з національними, регіональними та місцевими соціально-культурними факторами [21].

На думку С. М. Грибової, регіоналізація як міжнародно, так і національно тісно пов'язана з глобалізацією. Регіоналізація виражається локально, в збереженні культурних відмінностей етносів та інших соціальних груп, посилення відчуття їх унікальності, виникненні самодостатніх економічних та політичних утворень [8, с. 25]. Культурна регіоналізація акцентує увагу на процесі розвитку культурних регіонів, які характеризуються соціокультурними особливостями [14, с. 27-28].

Учений О. О. Миролюбов зазначає, що елементи рідної культури слід залучати для порівняння при роботі над соціокультурним компонентом. У тому випадку учень отримає уявлення про особливості сприйняття світу представниками лінгвокультури, чію мову вивчає, та специфіку її сприйняття рідним народом [5].

Зауважимо, що дослідники процесу запровадження РК у навчальний процес визначають його як «стратегію», яка має бути спрямована на пошук шляхів включення регіонального матеріалу в зміст освіти. Це дозволяє по-іншому систематизувати і спрямовувати матеріали на конкретизацію навчально-виховних завдань. Так, створюється можливість підвищення індивідуалізації навчання і реалізації практико-орієнтованого навчання [1, с. 81].

У руслі глобалізаційних процесів актуальною для кожної країни стала проблема збереження національної самосвідомості та духовної спадщини етносу у кожного наступного покоління. Педагогічна діяльність в умовах кожного регіону майже неможлива без опори на специфіку оточуючого національно-культурного середовища. Вирішення цієї проблеми вчені вбачають у реалізації регіонального компонента в освітньому процесі. З такої позиції вдале поєднання регіонального компонента освіти та навчання іноземним мовам постає особливо гостро та вимагає додаткового розгляду.

1.2 Регіональний компонент як важлива складова змісту навчання іноземним мовам

У широкому сенсі, викладання іноземної мови зводиться до ознайомлення учнів з іншою лінгвокультурою, адже мова йде не тільки про засвоєння іншої мови та культури, але й про осмислене розуміння менталітету рідного народу. Такий підхід до вивчення ІМ став домінуючим, оскільки враховує важливість розуміння мультикультурності в особистості учнів, їх світоглядах та загальному культурному розвитку [6, с. 91].

Отже, на уроках іноземної мови формується соціокультурна компетенція, тобто знання стосовно національних та культурних особливостей країни, мова якої вивчається. Окрім того учні розвивають свої уміння здійснювати мовленнєву поведінку відповідно до цих знань, на ряду з готовністю та здатністю жити і взаємодіяти в сучасному полікультурному світі [26, с. 81].

Говорячи про соціокультурну компетенцію, варто пам'ятати, що дисципліна іноземної мови, за визначенням І. А. Зимньої, є «безпредметною»: ІМ вивчається як засіб спілкування, а тематика надається з назовні, будучи відкритою для наповнення змістом з інших сфер [9, с. 26].

Беручи до уваги відкритість дисципліни ІМ до наповнення, особливої уваги набувають міжпредметні зв'язки та інтеграція знань. Важливим є не тільки правильне встановлення міжпредметних зв'язків, але й уміле їх використання для формування гнучкості розуму учнів, активізації процесу навчання та посилення практичної та комунікативної спрямованості навчання ІМ [3, с. 46].

На уроках іноземної мови активно використовуються знання, отримані учнями на уроках літератури, географії, історії, предметів діяльного циклу - музики та образотворчого мистецтва. Необхідно вчити дітей застосовувати на уроках ІМ інформацію, отриману при вивченні даних різних предметів, що допоможе їм будувати для себе загальну картину світу, і формувати власне ставлення до оточуючого світу.

У педагогічній літературі термін «регіональний компонент освіти» вживається відносно недавно. У цьому випадку варто пояснити поняття «регіоналізму», яке часто тлумачать як розширення повноважень регіонів, та сукупність наслідків такої ідеології [13].

У ході вивчення наслідків глобалізації вчені дійшли висновку. Що тенденція до панкультури є недосяжною, якщо нові покоління не зможуть розуміти культурні відмінності інших народів [10]. Саме тому усе більшої ваги для освітньої парадигми став набувати регіональний компонент.

Поняття «регіональний компонент» і досі не має єдиного визначення, адже кожна сфера суспільного життя розуміє його по-своєму. Аналіз науково-методичних доробків демонструє, що РК часто у двох іпостасях, які доповнюють одна одну: 1) РК як результат діяльності суб'єкта країни у визначенні структурно організаційних сторін освіти (частина базисного навчального плану шкіл регіону, що представляє собою групу обов'язкових для них предметів з відповідним розподілом навчальних годин, позначення регіонального списку

дисциплін для підсумкової атестації – регіональні іспити тощо); 2) РК як частина змісту предметів базового навчального плану, які включають матеріали про конкретний регіон [11, с. 27-28].

Під РК шкільного лінгвістичного курсу слід розуміти «систематичне і послідовне включення в загальноосвітній курс ІМ місцевого мовного матеріалу, як тематичного, так і лінгвістичного» [18].

Деякі методисти трактують РК у навчанні ІМ як поглиблену лінгвокраїнознавчу роботу, пропонуючи використовувати місцевий мовний матеріал не тільки на уроках іноземної мови, але й для позакласної роботи [7].

Огляд методичних праць продемонстрував, що РК найкраще вводити у зміст освіти за допомогою відповідного регіонального матеріалу іноземною мовою: навчальний матеріал, пов'язаний з культурою та традиціями конкретного регіону, його географічними особливостями та історичними подіями, але подається учням іноземною мовою, яку вони вивчають.

Огляд питання про РК у навчанні ІМ показав, що у сучасних умовах світової інтеграції важливо не лише вивчати особливості іншої лінгвокультури, але й знати свою. Обізнаність щодо відмінностей між двома менталітетами та системами цінностей значно покращує сприйняття нового соціокультурного матеріалу та сприяє активному освоєнню іноземної мови.

1.3 Методичні прийоми інтеграції регіонального компоненту в навчанні іноземними мовам

Запровадження РК у навчання ІМ не передбачає докорінних змін традиційного змісту навчання. Визначаючи місце РК, слід підкреслити, що він включається як в базову, так і в додаткову освіту з ІМ. Тим не менш, він має володіти як освітнім, так і виховним характером.

Завдяки активному розвитку комунікативного підходу в навчанні ІМ значно, на заняттях значно більше стало приділятися уваги використанню ІМ для опису конкретних культурних та соціальних ситуацій [27, с. 14].

Відзначимо, що комунікативним підходом найчастіше позначають стратегію моделювання спілкування, націлену на створення мовної та психологічної готовності школярів до комунікації ІМ, а також на їх свідоме осмислення матеріалу, його опрацювання та усвідомлення вимог ефективності висловлювання [25, с. 190].

У відповідності до особливостей комунікативного підходу на заняттях з ІМ, інтеграція РК може здійснюватися за двома напрямками:

1) упровадження краєзнавчої інформації з різних предметних областей (географії, історії, мистецтва і літератури) в програму вивчення ІМ: в урок ІМ ретельно добираються регіональні матеріали (РМ), під час роботи із якими учні ознайомлюються із особливостями рідного краю;

2) творче переосмислення отриманих РМ, вміння деталізувати і аналізувати історичні та сучасні тенденції розвитку рідного краю іноземною мовою [15, с.356].

Зважаючи на тему поданого дослідження, автором було вирішено звернути увагу на другий напрямок, який передбачає більшу частину самостійної роботи учнів над РМ. Більше того, у ході проходження педагогічної практики з викладання ІМ авторкою було вирішено сконцентруватися на проектному методі запровадження роботи з РМ.

Аналізуючи методичну літературу, було виявлено, що сприймається як «навчання через дію» [23], адже цей метод створює унікальну можливість для особистісного зростання учнів, орієнтує їх на розкриття творчого потенціалу і розвиток пізнавальних інтересів [22].

Основне завдання методу проектів полягає у проблемності, коли ІМ використовується для виконання незвичайних або нових завдань. Проектний метод дозволяє студентам зробити власне дослідження і при цьому говорити про те, що їм подобається, проявити свій творчий підхід у вирішенні проблемного

питання. Підкреслимо, що навчальне проектування орієнтується зазвичай на самостійну діяльність студентів (індивідуальну або групову), але студенти мають розуміти, що вони несуть відповідальність за виконання під час виконання проекту та мають повноцінно донести результати виконаної роботи [24].

У ракурсі поданого дослідження ми розуміємо проектну діяльність у процесі реалізації регіонального компонента як організовану діяльність суб'єктів освітнього процесу, спрямовану на розвиток пізнавальних навичок учнів, їх умінь самостійно конструювати і застосовувати на практиці свої знання про регіон проживання, на створення нових продуктів діяльності (проектів) та орієнтування в інформаційному просторі [19]. Оскільки проектний метод пропонує широкий спектр видів організації роботи над завданням, то ми вирішили коротко оглянути їх типологію для виділення найбільш підходящих для запровадження у умовах педагогічної практики.

Детальним вивчення проектного методу займалася низка вчених-методистів, але найвдалішою ми вважаємо типологію за Є. С. Полат. Учена ранжує проекти за різними аспектами [17], серед яких основними ми вважаємо типи:

1. За домінуючою діяльністю:
 - a. дослідницькі (методи та структура подання повністю збігаються зі справжнім науковим дослідженням);
 - b. ознайомчо-орієнтувальні (орієнтований на зібрання та опрацювання інформації з чітко встановленими завданнями);
 - c. рольові (володіють високим рівнем творчості, характерний чіткий розподіл ролей між учасниками);
 - d. творчі (гнучкий варіант проектів, який може інтегруватися у інші види);
2. За предметно-змістовою діяльністю:
 - a. монопроект (робота над проблемним питанням у рамках однієї дисципліни);

- b. міжпредметний проект (інтеграція проблемних питань з кількох навчальних дисциплін);
3. За кількістю учасників:
- a. особисті;
 - b. парні;
 - c. групові;
4. За тривалістю:
- a. короткострокові;
 - b. середньострокові;
 - c. довгострокові.

Регіональний компонент постає вадливою частиною змісту освіти та вимагає деяких змін у організації роботи з учнями на уроках ІМ. Оскільки робота з РК передбачає елементи дослідницького та творчого характеру роботи, було виявлено що проектний метод – найефективніший спосіб роботи у зазначеному напрямку.

Одним з поширених видів роботи з регіональними матеріалами на уроках ІМ є творчий проект, де метою є отримання творчого продукту - газети, відеоролика тощо. Хоча вони не вимагають чіткого продумування співпраці вчителя та студентів, але для цього типу роботи необхідним є бачення кінцевого результату. З таких позицій вважаємо необхідним запропонувати практичні рекомендації до організації цього виду роботи та критерії оцінювання такого виду проекту.

РОЗДІЛ 2

ВИКОРИСТАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

2.1 Етапи введення регіонального компоненту в хід заняття іноземної мови

Проаналізувавши актуальність досліджуваного питання, ми дійшли висновку, що основне призначення РК на уроках ІМ полягає у поданні учнями культури своєї рідної країни і краю іноземною мовою. Більш того, РК підвищує ефективність формування морального і громадянського виховання учнів, розуміння важливості володіння ІМ як засобом спілкування у сучасному світі.

Працюючи над матеріалом регіонального компонента і використовуючи його на уроках, необхідно дотримуватися певних принципів: систематичності, доступності, наочності, а також розмаїтості матеріалу, зв'язку регіонального компонента з навчальною та виховною роботою [20, с. 197].

У ході виконання нашого дослідження ми покеровуватися результатами, добутими у дипломному проекті з аналогічним завданням, але розробленому на базі зарубіжної практики [16]. Для стимуляції уваги підготовка до проекту з використанням РМ повинна враховувати:

1. зміну видів діяльності;
2. формулювання завдань пов'язаних з пошуком, оцінкою, присвоєнням для подальшого використання конкретної інформації;
3. співвіднесення форми і змісту;
4. різні види запису інформації в умовах високого темпу роботи.

Регіональний компонент змісту навчання ІМ може мати певну структуру з наступними складовими, які реалізуються на декількох рівнях, зазначених в Таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Структура засвоєння РК у ході роботи на уроці ІМ

Рівень	Зміст
Мікрорівень	Відображення інформації про конкретного суб'єкта країни/регіону: регіональні матеріали, які відображають рідну культуру учнів. Сюди входить інформація про навколишню природу, побут, історію, традиції, свята тощо. Інформація цього рівня спрямована на формування регіональної ідентичності особистості.
Мезорівень	Включення державного рівня інформації про рідну культуру, яка сприяє формуванню національної і громадянської ідентичності особистості того, хто навчається. На цьому рівні студенти засвоюють інформацію про рідну країну, її культуру, історію, взаємодії різних регіонів в економічному і громадському напрямках тощо. Тут передбачається аналіз, сприйняття державних проблем, а також формується відчуття причетності до державної культури.
Макрорівень	Відображення інформації про взаємодію країни/регіону/міста з іншими державами в економіці, культурі, освіті і т.д. Сюди входить обговорення проблеми міжнародних зв'язків країни, результати міжкультурних відносин, перспективи їх розвитку. Учні отримують уявлення про місце своєї країни в сучасному світі, аналізуючи її значення в системі міжнаціональних і міжкультурних зв'язків. При цьому на цьому рівні найповніше проявляються етнічна, національна та громадянська ідентичність.

Аналіз навчальних посібників для викладання ІМ переважно не містить достатньої кількості завдань із залученням РМ. Подальший аналіз вихідного рівня знань учнів про місто та регіон їх проживання дозволив визначити форми

роботи із РМ: автентичний текст, діалог, створення відеоролику. У результаті запровадження РК був розроблений проект.

Зважаючи на те, що педагогічна практика авторки проходила на базі третього курсу спеціальності «Філологія» у Сумському державному університеті, то побіжний аналіз ходу занять показав, що на мікрорівні РК входить у заняття. Відразу було вирішено почати з мезорівня: перша частина проекту включала опрацювання запропонованого тексту (див. Додаток А) та відеоролику-прикладу, з виконанням завдань і подальшим обговоренням тексту, та переходом на макрорівень.

Друга частина проекту (макрорівень) становила створення власного відеоролику про своє місто із використанням активної лексики. На момент проходження педагогічної практики студенти 3го курсу проходили лексичну тему. Яка, між іншим, включала тексти про різні міста.

Авторкою дослідження було запропоновано розбитися по парам та відзняти відеоролики про своє місто, але з акцентом на його конкретних особливостях, до прикладу: транспорт, шоппінг, ресторани, культурне життя тощо. Відеоролик було запропоновано відзняти у вигляді короткометражного відео за прикладом вже попередньо продемонстрованого відеоматеріалу. Час на виконання завдання – 1 тиждень.

У ході спостереження за виконанням проекту студентами, автором цього дослідження Було також зроблено висновки по необхідності чіткого бачення кінцевого продукту, структури, плану та графіку роботи над проектом. Після виконання проектів та їх презентації було описано поетапність роботи над подібним проектом, представлену у наступному пункті.

2.3 Алгоритм виконання проекту з використанням регіональних матеріалів

Етап реалізації проекту вважається безперечно найбільш трудомістким. На цьому етапі вчителі варто постійно тримати зв'язок з учнями, оскільки на всі

включаються у виконання завдань, що може позначитися на кінцевому результаті.

Виходячи із досвіду, набутого під час педагогічної практики, вчителів варто допомогти чи проконтролювати розподіл ролей та завдань на етапах втілення проекту. Також вважаємо за необхідне обговорювати проміжні результати на етапах виконання. Для чіткої організації роботи студентів була розроблена поетапність виконання подібного проекту, представлена у Таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Етапи виконання проекту з використанням РМ на уроках ІМ

Етап	Опис
Мотиваційно-цільовий	Були сформульовані теми і мета проектів із залученням регіональних матеріалів, визначено кількість учасників у кожній групі.
Дослідницький	Учнями був проведений необхідної інформації для кожного проекту з регіональному компонентом.
Проектувальний	Кожна група аналізувала й оцінювала ідеї проекту, їх оформлення та формулювання висновків.
Технологічний	Групами був складений план реалізації проекту.
Практичний	Виконання плану, співвіднесення дій з проектом і планом.
Контрольно-коректуючий	Групи проводять самооцінку роботи, вносять необхідні зміни в проекти.
Презентаційний	Учнями був зроблений вибір базового варіанту проекту, складання плану презентації та захисту. Учнями були представлені і захищені проекти з використанням регіональних матеріалів.

Аналітико-рефлексивний	Вчителем ІМ (авторкою дослідження) було проведено рефлексивну зустріч з метою обговорення проблемних етапів створення проекту та оцінки набутих знань про своє місто/регіон.
------------------------	--

Презентуючи поетапність роботи над проектом варто зазначити декілька важливих моментів. Ми не включали їх окремо в поетапність, але передбачається, що вони також будуть обговорені з тими, хто буде реалізовувати проекти. По-перше, знімання відеороликів, запропоноване авторкою дослідження своїм студентам під час практики передбачає наявність технічних засобів для зйомки та людину, яка вміє з ним поводитися. Звісно, сьогодні майже кожен учень має телефон, на який можна зняти якісне відео, але слід брати до уваги, що це студенти, а тому й рівень виконання завдання має бути відповідний.

Окрім іншого має бути людина, яка змонтує відеоролик, накладе музичний супровід тощо. Відзначимо, що під час рефлексії студенти зазначали важкість опрацювання відео без спеціальних знань, хоча на різних веб-платформах можна знайти програми для опрацювання та монтажу відеороликів.

Особливу увагу слід звернути на текстову складову відеоролику. За власними спостереженнями авторки дослідження, на уроках ІМ варто дотримуватися правила «золотої середини»: коректувати помилки при попередній перевірці та у подальшому, але з розумінням ставитися до помилок, які можуть траплятися під час відео. Авторка дослідження виходить з тих позицій, що студенти мають навчитися не лише працювати із регіональним матеріалом, але й вільно говорити, без зайвої скованості. До того ж варто враховувати рівень хвилювання людини, яка говорить на камеру мовою, якою вона ще не володіє вільно.

Регіональний компонент освіти набуває усе більшої вадливості для національної освіти загалом, та навчання іноземним мовам зокрема. Важливість його залучення у процес навчання іноземної мови безумовно пояснюється

необхідність сучасному учневі розуміти свою культуру та культуру інших народів, особливо тих, мову яких вивчає.

Використання регіональних матеріалів на заняттях іноземної мови вимагає як від викладача додаткової підготовки, так і від учнів. У ході педагогічної практики авторкою дослідження було обрано проектний метод для запровадження регіонального компоненту. Спостерігаючи за виконанням тематичних проектів студентами, було сформовано як загальний підхід до введення регіонального матеріалу у процес навчання, так і власне алгоритм роботи над проектом із регіональними матеріалами.

ВИСНОВКИ

Останні десятиліття позначилися прискоренням у напрямку до глобалізації світу. Унаслідок цього однією із помітних тенденцій стала мультикультурність, яка, з-поміж іншого, передбачає визнання існуючих культур та розуміння відмінностей між ними. Тим не менш, через глобалізаційні процеси та тяжіння до уніфікації все більше стало траплятися послаблення зв'язків народу із своєю власною культурою.

Регіоналізація вважається нині доповненням глобалізації та набирає усе більших обертів. Учені різних сфер визнають, що роль регіонів не менш важлива, та підтримують ідею надання регіонам країни важливості на рівні з усією країною. Ці процеси не оминули й освітній сектор, породивши серед методистів низку дискусій стосовно того, як слід увести регіональний компонент у зміст освіти. Аналіз релевантних досліджень продемонстрував, що за такої постановки питання дисципліна «Іноземна мова» є виграшною, оскільки постає у якості форми, тоді як зміст можна вкладати різний, а надто – регіонально-орієнтований.

Проблема залучення регіональних матеріалів і досі недостатньо висвітлена у вітчизняними науковцями. У поданому дослідженні ми розуміємо регіональні матеріали як усю інформацію про сфери існування та розвитку конкретної території проживання (місто/регіон/країна) суб'єкту навчання.

Проходження педагогічної практики продемонструвало, що сучасні учні дійсно недостатньо володіють знаннями про територію, на якій вони проживають. У результаті, вони не володіють розвиненою соціокультурною компетенцією. Автором дослідження була виконана спроба увести роботу з регіональними матеріалами у хід занять з іноземної мови, у результаті чого було зроблено кілька спостережень стосовно залучення регіонального компоненту в навчання іноземної мови загалом, та практичних завдань з регіональними матеріалами зокрема.

Педагогічна практика на третьому році навчання спеціальності «Філологія» у Сумському державному університеті допомогла встановити, що

проектний метод якнайкраще підходить студентам для виконання завдання про особливості їх рідного краю, оскільки йому характерна значна частина творчої роботи. Спостереження за реалізацією проектів дали можливість узагальнити рекомендації стосовно запровадження регіонального компоненту на уроках іноземної мови, яка зводиться до трьох основних рівнів.

Постійний зв'язок зі студентами під час виконання ними проектного завдання продемонстрував, що увесь процес опрацювання регіональних матеріалів та презентації іноземною мовою зводиться до певного алгоритму. Також авторкою дослідження були зроблені певні спостереження стосовно технічної сторони виконання проекту та важливості розподілу ролей під час його виконання.

У ході роботи над дослідженням були виконані усі поставлені завдання, мету дослідження вважаємо досягнутою. Перспективним вбачаємо подальший аналіз можливих методик роботи з регіональними матеріалами на різних рівнях навчання іноземної мови.

Я, Яковлева Інна Віталіївна, своїм підписом засвідчую, що моя (курсowa, бакалаврська, дипломна) робота «Регіональні матеріали в процесі навчання іноземної мови» виконана з дотриманням усіх вимог до наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, самостійно та індивідуально. Під час написання роботи я дотримувалась принципів академічної доброчесності та несу відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абышева Н. Ю. Применение регионального компонента на уроках иностранного языка / Н. Ю. Абышева, Н. Н. Сергеева // Известия высших учебных заведений Социология. Экономика. Политика. - 2009. - Т.12. - №2. - С. 80–83.
2. Алексеєнко І. В. Співвідношення та взаємовплив глобалізації і регіоналізації [Електронний ресурс] / І. В. Алексеєнко. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/znpgvzdia_2007_29_6.pdf. - (10.05.2020).
3. Бачинська Н. Я. Роль міжпредметних зв'язків у формуванні соціокультурної компетенції студентів мовних спеціальностей засобами англійського фольклору / Н. Я. Бачинська // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Педагогічні науки. - №5. – 2012. – С. 43-52.
4. Бойко В. І. [Електронний ресурс] / І. В. Бойко, В. В. Гочаров. – Режим доступу : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/apitphk_2013_31_27.pdf. - (10.05.2020).
5. Веремюк Л. Л. Навчання іноземних студентів у закладах вищої освіти України [Електронний ресурс] / Л. Л. Веремюк. – Режим доступу : <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/9139/1/тези%20Чернігів-converted.pdf>. - (24.05.2020).
6. Гайдученко Л. В. Формування лінгвокультурної компетенції студентів в процесі вивчення іноземних мов на матеріалі афористичних та пареміологічних текстів / Л. В. Гайдученко // Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. - Вип. 17. - 2010. – С. 90-97.

7. Глумова Е. П. Проблема регионализации содержания иноязычной подготовки обучающихся [Электронный ресурс] / Е. П. Глумова. – Режим доступа : <https://cyberleninka.ru/article/n/problema-regionalizatsii-soderzhaniya-inoazychnoy-podgotovki-obuchayuschih-sya/pdf>. - (06.06.2020).]
8. Грибова С. Н. Глобализация и регионализация – детерминанты мирового экономического развития / С. Н. Грибова // Экономический журнал. - 2005. - Т. 9. - С. 93-107.
9. Зимняя И. А. Проектная методика обучения английскому языку / И. А. Зимняя, Т. Е. Сахарова // Иностранные языки в школе. - 1991. - №3. - С. 25-27.
10. Касаткин П. И. Глобализация культуры: проблемы и перспективы [Электронный ресурс] / П. И. Касаткин. – Режим доступа : <https://cyberleninka.ru/article/n/globalizatsiya-kultury-problemy-i-perspektivy/pdf>. - (01.06.2020).
11. Козленко С. И. Региональный компонент обществознания: Вопросы теории и методики преподавания / С. И Козленко // М., 2000. - С. 26-32.
12. Макареня А. А. Как мы понимаем принцип региональности [Электронный ресурс] / А. А. Макареня. – Режим доступа : <https://cyberleninka.ru/article/n/o-regionalnom-komponente-v-obrazovanii-lingvistov-perevodchikov/pdf>. - (02.05.2020).
13. Маковський С. О. «Регіон», «регіоналізм», «регіоналізація» в європейському контексті: у пошуку оптимальної наукової дефініції [Електронний ресурс] / С. О. Маковський. – Режим доступу : [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/apmv_2014_118\(1\)__6.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/apmv_2014_118(1)__6.pdf). - (24.05.2020).
14. Мирна Н. В. Сучасні тенденції регіоналізації та їх роль в європейських інтеграційних процесах / Н. В. Мирна. // Державне будівництво. - 2013. - № 1. – С. 24-34.

15. Михайлова Е. И. Профессиональный стандарт. Формирование трудовых ресурсов высокой квалификации. Сборник научно-методических материалов Образовательного форума «Education, forward!» / Е. И. Михайлова // Киров : МЦНИП. - 2013 - 1021 с.

16. Подвилова А. О. Реализация регионального компонента на уроках английского языка [Электронный ресурс] / А. О. Подвилова. – Режим доступа : http://elib.cspu.ru/xmlui/bitstream/handle/123456789/4073/2018_440305_AYaMOA_Ya_FIYa_Podivilova_A_O_VKR.pdf?sequence=1&isAllowed=y. - (01.05.2020).

17. Полат Е. С. Метод проектов: типология и структура / Е. С. Полат // Лицейское и гимназическое образование. - № 9. - 2002. - С. 9-17.

18. Походзей Г. В. Интеграция регионоведения как науки в процесс обучения иностранному языку (ИЯ) [Электронный ресурс] / Г. В. Походзей. – Режим доступа : http://elar.uspu.ru/bitstream/uspu/17/1/apgrr_2014_3_19.pdf. - (01.06.2020).

19. Хренникова Т. Г. Использование краеведческого аспекта в содержании обучения английскому языку / Т. Г. Хренникова [Электронный ресурс] / Т. Г. Хренникова. – Режим доступа : <https://cyberleninka.ru/article/n/ispolzovanie-kraevedcheskogo-aspekta-v-soderzhanii-obucheniya-angliyskomu-yazyku>. - (01.06.2020).

20. Чубукова Д. А. Применение технологии эдьютейнмента с учётом социокультурного компонента при обучении английскому языку в школах Швейцарии / Д. А. Чубукова // Филологические науки. Вопросы теории и практики. - 2017. - №8-1 (74). – С. 196-198.

21. Шматенко О. П. Вплив глобальної інтеграції на розвиток освіти [Електронний ресурс] / О. П. Шматенко, Н. І. Хомутецька, А. Г. Голуб, Д. С. Волох, Л. А. Устінова, Д. С. Харченко. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/znpgvzdia_2007_29_6.pdf. - (09.05.2020).

22. Fragoulis I. Project-Based Learning in the Teaching of English as A Foreign Language in Greek Primary Schools: From Theory to Practice [Electronic resource] / I. Fragoulis. – Access mode : <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1083088.pdf>. - (11.06.2020).

23. Lee N. Project methods as the vehicle for learning in undergraduate design education : a typology [Electronic resource] / N. Lee. – Access mode : http://www-gth.die.upm.es/research/documentation/referencias/Lee_Aproject.pdf. - (12.06.2020).

24. Luongo-Orlando C. A Project Approach To Language Learning [Electronic resource] / C. Luongo-Orlando. – Access mode : <https://books.google.com.ua/books?id=SDrQpWS2j2MC&lpg=PA115&ots=XqIU0Yaq3W&dq=project%20method%20in%20language%20learning&hl=uk&pg=PP1#v=onepage&q=project%20method%20in%20language%20learning&f=false>. - (11.06.2020).

25. Saeed A. Applying Communicative Approach in Teaching English as a Foreign Language: a Case Study of Pakistan / A. Saeed, R. Congman // *Porta Linguarum*. – 20. – 2013. – P. 187-203.

26. Safina M. S. Formation of Socio-Cultural Competence in Foreign Language Teaching / M. S. Safina // *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. – 136. – 2014. – P. 80-83.

27. Sagimbayeva J. Experience and Prospective of Teaching Foreign Languages at the L. N. Gumilyov Eurasian National University : Collective Monograph. – Premier Publising s.r.o. Vienna, 2018. – 192 p.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Приклади регіональних матеріалів для роботи на уроках іноземної мови (лексична тема «Служби сервісу у рідному місті»)

1. “My favorite place in Ukraine”

Knowing the apartment from my first stay I felt immediately home. A good and decent apartment containing everything you need and even some luxury. First thing Monday morning was shopping. Went to the supermarket (EKOmarket) and I can tell you they have everything. Many western people think you can hardly get anything in Ukraine, but that isn't true. Beside EkoMarket there are many more good supermarkets. Even the small ones on many street corners are well worth a visit. I have not only made my own dinner but I also went to some restaurants. I can really assure you that in none of them I had a bad experience. Here are my impressions of the restaurants I visited.

Sdubanka: At the left bank of the Psel river near the walking bridge. Brilliant food, especially their Shashlick is brilliant, good service and friendly people. High value for money, I can really recommend.

I visited some more, but can't find their names, but don't ever worry about restaurants in Ukraine. You won't be disappointed. Some knowledge of Ukrainian/Russian could be helpful as many menu's are in Ukrainian and not many people of the staff is able to speak a foreign language. That is why I would recommend the local people this: Please try to learn a foreign language and it will help tourism flourish. More tourism means more money for the community. For visitors I would like to say: go and discover. It will be very useful if you take a little of your time to understand something of Ukrainia language and culture.

2. Відеоролик про м. Суми “Hi from Sumy”

Посилання: https://www.youtube.com/watch?v=WTCs898_Fh4